

WAARDZEGGER

MAART 2021

met o.a. :

- interview met: **Arie Leijdens**
- Klein Profijt in coronatijd
- Samenwerking met Waterschap blijft!
- Veel vragen over energie neutraal
- Biodiversiteit bij huis (1)
- Plannen Leenheerenpolder
- Mollen beter af...
- Regelgeving bomenkap (4)
- **Bestuursleden gezocht!**
- En nog meer!

Colofon

Waardzegger is een uitgave van Hoekschewaards Landschap (HWL), vereniging voor behoud en ontwikkeling van natuur en landschap in de Hoeksche Waard, opgericht in 1973.

Verschijnt ieder kwartaal
 ISSN 1389-7454

Jaargang 14 nr. 1, oplage: 1800
 HWL-lidmaatschap € 30,00 per jaar
 IBAN-nr. NL48 INGB 0002 9980 08

Materiaal uit deze uitgave mag alleen voor niet-commercieel gebruik aangewend worden, met bronvermelding.

Ledenadministratie HWL

Postbus 1080
 3260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hwil.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Telefoon: 0186 621 888

Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwil.nl

Openingstijden:

Dinsdag t/m vrijdag 10.00 – 17.00 uur
 Zaterdag en zondag 12.00 – 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
 Vanaf 1 maart 2020 is het NLC tot nader order niet meer geopend voor publiek, behoudens aangekondigde evenementen, lezingen, etc.

Dagelijks bestuur

vacant (voorzitter)
 Tineke Zuidgeest (secretaris) secretariaat@hwil.nl
 Richard Baan (penningm.) penningmeester@hwil.nl
www.hwil.nl

Redactie

Piet Schram (opmaak/vormgeving)
 Marcus Dekker (tekstcorrectie)
 Aad Bruijnzeel (verzending/verspreiding)
redactie@hwil.nl

Aanleveren kopij: eind eerste maand van ieder kwartaal,
 per email, uitsluitend in MS-Word, met zowel tekst als foto's in
 aparte bijlage, max. 600 woorden en max. 2 foto's per artikel.

Druk

Quadraat Grafimedia B.V.
Vorbereiding verzending
 HW Werkt

 <https://www.facebook.com/hwlandschap>
 https://twitter.com/HW_Landschap
 <https://www.instagram.com/hoekschewaardslandschap/>

FSC logo

Redactioneel

Op de gekozen cover van deze Waardzegger pakken donkere wolken samen boven het prachtige Hoekschewaardse landschap. Een haast symbolische weergave van hoe we deze pandemie, met al haar drastische maatregelen en vooral de gevolgen, ervaren; we weten niet wat ons nog boven het hoofd hangt. Vrolijk worden we er vooralsnog niet van. Sommigen gaan een onzekere toekomst tegemoet of staan figuurlijk aan de rand van de afgrond. We worden prikkelbaar, krijgen kortere lontjes, kunnen niet meer rationeel denken.

Naar buiten gaan, de natuur in, helpt enigszins. Het verruimt de geest, bewegen is gezond en bovendien levert het ook nog gratis een dosis vitamine D op. Gelukkig is dat het enige - mits niet in groepsvorming - wat we met z'n allen nog wél mogen! En dat doen we dan ook, massaal.

Veel mensen zien dit jaar de natuur door een andere bril. Niet alleen de hoge deelname aan de vogeltelling is daar een bewijs van, ook aan sporen in de natuur is dit goed te zien. De kruin van de Kildijk is bijvoorbeeld, mede als gevolg van de afgelopen natte periode en het grote aantal molshopen, door de vele wandelaars veranderd in een breed modderpad. En het toegangspad naar de Esscheplaat is niet meer een smal schelpenpaadje, maar veranderd in een brede uitgelopen onverharde, drassige weg, ontstaan door het houden aan anderhalve meter afstand als je met meerderen loopt of elkaar passeert.

Laten we dit soort zaken maar nevenschade noemen, waarvan de natuur snel herstelt.

In deze uitgave allereerst een interview met natuurman Arie Leijdens, bekend om zijn bijzondere waarnemingen in de Oeverlanden. Dan een impressie hoe ons bezoekerscentrum in coronatijd probeert zoveel mogelijk service te verlenen aan de passerende bezoeker. Goed nieuws voor de biodiversiteit: de samenwerking met Waterschap Hollandse Delta blijft! Tevens het eerste deel hoe de biodiversiteit in eigen tuin te brengen. HWDuurzaam gaat in op 'Energie neutraal in 2040'. Ook de Uilenwerkgroep licht hun werk toe onder de huidige omstandigheden in coronatijd. Planologie en Milieu meldt dat er nog genoeg te doen valt voordat de Leenheerenpolder ingericht is als intergetijdengebied. Ook leest u hoe otters en bevers het erg naar hun zin hebben in de Hoekse Waard.

De werkgroep Natuurfotografie heeft weer een prachtige collage op de middenpagina verzorgd. De plantenwerkgroep licht in haar artikel hun werkzaamheden toe en er wordt tevens verwezen naar het mooie- en interessante jaarverslag, een aanrader. Water Natuurlijk is verheugd over het bijgestelde beleid tegen onnodige bestrijding van mollen. In "Ode aan de opportunist" wordt uitgelegd waarom we aan bepaalde dieren toch zo'n een hekel hebben. En natuurlijk het laatste deel over de regelgeving van het kappen van bomen. Heb ik alles nu gehad?

Nee. Bijna zouden we nog een rubriekje 'kleine criminaliteit' kunnen formeren, want niet alleen het 'stelen' van een bijzonder plant, maar ook oplichten van de wg-coördinator van Fruit&Sap via marktplaats valt onder deze categorie; we berichten u in deze uitgave over de "ins" en "outs". Gelukkig maakt het verslag van

een enthousiaste knotter weer veel goed. Als afsluiting is er nog een toelichting over de stand van zaken rond de vernieuwing van de HWL-website.

Tenslotte wijs ik U met nadruk op de toelichting van de uitgestelde Algemene Ledenvergadering (ALV).

Veel leesplezier!

Piet

Foto voorpagina:

Argusvlinder, Puttershoek
 Jacquelline Schram-Van Efferen

Van de bestuurstafel...

Wat hebben we een emotionele en heftige tijd achter de rug! Covid-19 stond bij iedereen centraal en heeft ons weer bewust gemaakt dat 'gezond zijn en blijven' een dankbaar goed is. Ook binnen het bestuur hebben we dit ook als zodanig ervaren. We bedanken hierbij de vrijwilligers en medewerkers voor hun inspanningen in de afgelopen periode bij de diverse activiteiten die toch zijn doorgegaan.

Ondanks de (verlengde) lockdown en de beperkingen om fysiek te kunnen vergaderen, heeft het bestuur zich in de afgelopen maanden verder beziggehouden met de toekomst van HWL: niet alleen op financieel gebied, maar ook kijkend naar personele- en beheersmatige aspecten. Diverse uitdagingen zijn benoemd, maar vragen nog wel om een verdere uitwerking die we, als bestuur tezamen met diverse vrijwilligers, willen oppakken.

Wat heeft mij, persoonlijk de afgelopen periode zo al beziggehouden?

Natuurlijk mijn dagelijkse buitenactiviteiten; even fietsen of soms wandelen in de heerlijke natuur en genieten van al het schoon dat je ziet en waar je gewoon blij van wordt. (Overigens word ik wel verdrietig van al het zwerfvuil wat je her en der aantreft.) Verder vul ik een belangrijk deel van mijn vrije tijd in met bestuurstaken bij HWL. Dit laatste kost zeker behoorlijk wat tijd, maar geeft ook de nodige zorgen. Naast onder meer de (hoog opgelopen) commotie rondom de toekomst van het NLC, het verlengen van de contracten voor natuurbeheer met het Waterschap en de gebiedsontwikkelingen in de Hoeksche Waard, zijn ook de diverse vacatures binnen het bestuur van HWL absoluut de moeite waard om hier nu specifiek alle aandacht voor te vragen. Immers een voltallig en goed functionerend bestuur is een

randvoorwaarde voor het voortbestaan van HWL.

Over welke vacatures heb ik het dan?

Door het vertrek (per 1 december 2020) van Els van Veen als voorzitter, het aangekondigde vertrek (bij de eerstkomende ALV) van Tineke Zuidgeest als secretaris, maar ook door de nog lege plekken voor de aandachtsgebieden Educatie en Beheer binnen het bestuur, is en gaat zonder meer een bestuursvacuüm ontstaan, waardoor de bestuurlijke continuïteit van HWL onder druk staat. Een situatie die niet wenselijk is. (We hebben bij het ter perse gaan van deze Waardzegger nog geen kandidaten voor de invulling van de vacatures.)

Kijkend naar het financiële reilen en zeilen van HWL zijn er zeker ook positieve ontwikkelingen te melden. Hoewel de definitieve jaarcijfers 2020 nog niet gereed zijn, verwacht ik geen schokkende (negatieve) resultaatontwikkelingen en is de voortgang van HWL op dit punt niet direct in gevaar. Maar ook hier geldt dat we verder moeten kijken naar de financiële toekomst van HWL en daarbij past zeker ons oriënteren op de (beheers-) activiteiten met de beroepskrachten en vele vrijwilligers, maar ook op het in stand houden van onze locaties in de Hoeksche Waard. Tijdens de eerstkomende ALV zal het bestuur hierop verder ingaan.

Tenslotte doe ik dan ook een oproep aan alle vrijwilligers maar ook de leden:

Denk eens na over het bekleden van een bestuursfunctie bij HWL. Het zal toch niet gebeuren dat zo'n mooie vereniging met vele uitdagingen geen toekomst meer heeft? Ik reken op jullie!

Richard Baan
wnd voorzitter / penningmeester

inhoud

• Colofon / Redactioneel	2
• Van de bestuurstafel...	3
• Interview: Arie Leijdens	4-5
• Klein Profijt in coronatijd	6
• Samenwerking met WS blijft!	7
• Veel vragen energie neutraal	8
• Uilen en corona	9
• Biodiversiteit bij huis (1)	10-11
• Plannen Leenheerenpolder	12
• Otters en bevers...	13
• Collage wg-natuurfotografie	14-15
• Vooruitblik wg-planten	16
• Mollen beter af...	17
• Ode aan de opportunist..	18
• Regelgeving bomenkap (4)	19
• Fruit&Sap 'gesetteld'!	20
• Bezig in de vrije natuur!	21
• Bestuursleden gezocht!	22
• Transitie nieuwe website (2)	23
• Oevers een mislukking!	24
• Joops prikbord/adverteerders	25
• adverteerders	26
• HWL-activiteiten 2021	27
• adverteerders	28

HW Zoemt plant bomen en struiken (persbericht)

Deze week zijn er bomen en struiken geplant langs de Randweg in Strijen. Het is een actie van HW Zoemt om te werken aan herstel van biodiversiteit. De bomen en struiken geven een impuls aan de natuur. Ze passen in een reeks van maatregelen om vlinders, bijen en andere insecten een betere leefomgeving te bieden.

"Hoeksche Waard Zoemt" is een collectief van mensen en organisaties. Het is ontstaan op initiatief van de gemeente Hoeksche Waard. Overheden, natuurorganisaties, landbouwers, imkers en betrokken bewoners werken samen aan herstel van biodiversiteit. Dat is nodig, omdat de natuur sterk onder druk staat. Biodiversiteit, ofwel de variatie aan planten en dieren, neemt nog steeds af en daar willen we in de Hoeksche Waard met elkaar wat aan doen. Insecten, zoals vlinders en bijen, vormen het speerpunt, maar het is breder. Insecten hebben bloemen nodig en insecten zijn ook weer voedsel voor vogels en andere dieren. Zo hangt alles met alles samen. Met verbetering van de leefomgeving voor insecten helpen we totale natuur een handje.

Boven het maaiveld...

Piet Schram

Foto's: Arie Leijdens

Al een aantal jaren staat hij garant voor unieke foto- en filmopnamen op Facebookpagina "Nationaal Landschap Hoeksche Waard" van de meest bijzondere waarnemingen, voornamelijk vastgelegd aan de zuidrand van de Hoeksche Waard in de buurt van zijn woonplaats. Een bevoegen natuurkenner/fotograaf, vogelman, een echte ambassadeur van het Hoekschewaards landschap. Begrippen welke van toepassing zijn op **Arie Leijdens** (64) uit Strijensas. Zelf noemt hij zich liever een natuurwaarnemer. De laatste tijd heeft hij zich het lot aangetrokken van de populatie damherten en reeën tussen Strijensas en Numansdorp, die volgens het huidige plan van de Provincie Zuid-Holland een gevaar zijn voor het verkeer en afgeschoten zullen gaan worden. De Waardzegger ging bij hem langs.

Net na zonsopkomst, op deze prachtige zondagochtend, treffen we elkaar op de parkeerplaats tegenover het Veerhuis in Sas. Het is die ochtend flink koud: matige oostenwind bij -4°C . We besluiten eerst richting de lichtopstand te lopen. We komen verschillende mensen tegen die al weer op de terugweg zijn; vroege vogels, allen gewapend met een camera. We stoppen halverwege het pad, bij het open stukje aan de rand van het Hollands Diep, met uitzicht op het enorme industrieterrein aan de horizon.

In 2011 ging het bij Chemie Pack goed mis en in 2016 bij Shell Moerdijk ook weer. Hoe kijken jullie als dorpsbewoners naar de overlast en de gevaren van de chemische industrie op minder dan 2 kilometer hemelsbreed hier vandaan?

"Tja, we hebben regelmatig last van ongewenste lichtbronnen door het afkoken bij Shell Chemie en ook de drukke scheepvaart, met name tankers, is zorgelijk; je houdt je hart vast als er wat gebeurt. Ik moet wel zeggen, toen het 10 jaar terug bij Chemie Pack misging, was de media hier wel volop aanwezig, maar de rotzooi in de lucht daalde pas voorbij Sas neer, tussen Strijen en 's-Gravendeel. Sindsdien hebben we een zgn. luchtmeetstation, hier op de hoek van de parkeerplaats, om de luchtkwaliteit constant te meten. Ook participeert een vertegenwoordiging van de dorpsbewoners in overlegorganen van de 'buren aan de overkant."

Wat beweegt jou om (bijna) dagelijks de natuur in te gaan?

"Als ik wakker word en het zonnetje is al op, voel ik me schuldig. Dan heb ik tijd gemist. Verloren tijd, vind ik dat. Meestal vertrek ik bij het eerste licht en loop of rijd dan zo'n kleine vier uur rond in het gebied. Meestal alleen, want met z'n tweeën raak je toch in gesprek, je geeft antwoord, het leidt af, je maakt geluid. Je hoort de geluiden uit de natuur dan niet op tijd. Want aan het geluid kan je een dier pas echt herkennen."

Bereiken jou veel verzoeken om met je mee te mogen?

"Ja, door mijn foto's staan ze in de rij of ze een keertje met me mee mogen. Ze denken dan dat het een garantie is dat ze ook wat te zien krijgen. Maar dat is natuurlijk niet zo. Je bent puur afhankelijk van het moment, dat kan je niet sturen."

We passeren een fotografe die op haar knieën aan het pad de rijp op de planten zit te fotograferen en we maken een praatje.

Eenmaal doorgelopen: "Dat is nu zo leuk. Je raakt met dit soort mensen snel in gesprek. We hebben tenslotte allemaal dezelfde interesse. Dat ligt nu eenmaal in de stad anders. Daar ga je niet zomaar iemand aanspreken, toch?"

Had jij in jouw jeugd ook al die passie voor de natuur?

"Ja, zeker. In mijn tienerjaren hadden we met vier dorpsgenoten een vogelclub, de VWP, de Vogelwacht Puttershoek. Met een bakfiets en een ladder gingen we dan rond om nestkastjes voor koolmezen op te hangen en te controleren. Ook gingen we de gorzen in, richting de Mijlpolder."

Jij woont al bijna 40 jaar in Strijensas. Bood de natuur in deze omgeving vanaf het begin dat jij hier woonde jou ook al wat het je nu biedt?

"Nou, eerlijk gezegd heb ik een groot deel van mijn leven hier de natuur niet 'aangekeken'. Wel was ik altijd geïnte-

Arie Leijdens:

Geboren 13 september 1956 in Puttershoek. Trad, na de middelbare school (LTS Houtbewerking, Oud-Beijerland), in 1972 in dienst bij scheepswerf Kampers Shipyard in Puttershoek, waar hij vandaag de dag als scheepstimmerman, inmiddels nu werkzaam in aluminium constructies voor stuurhuizen, nog steeds werkzaam is! In 1983 trouwde hij met zijn Ria, vestigde zich in Strijensas en kreeg twee zonen.

Lid van de HWL-vogelwerkgroep.

In april 2013 werd door hem op het dak van de overbuurman een enorme uil (Oehoe) waargenomen; in januari 2017 haalde een foto van hem (een haas, schijnbaar lopend over water) het RTL-nieuws; in mei 2018 spotte hij als eerste de boommarter in de Hoeksche Waard; in mei 2019 haalde zijn filmpje van een wassende bever de tv-serie "Vroege Vogels"; in september 2019 legde hij aan de zuidrand met zijn camera een visarend vast, een jaar later zelfs een zeearend. En begin dit jaar fotografeerde hij een Europese kanarie, wat bijzonder mag worden genoemd in de omgeving Puttershoek.

resseerd in vogels e.d. wanneer we ergens anders waren, zoals op vakantie. Pas een jaar of 15 geleden werd ik aan de andere zijde van het dorp, toen ik een bever spotte, aangesproken door de bekende natuurliefhebber Janus Verkerk. Die vroeg me of ik het mooi vond wat ik zag en interesse had in de natuur. Toen ik dat bevestigde, vroeg hij me of ik niet mee wilde doen met vogeltelling in het Oudeland van Strijen; ze hadden mensen tekort. Sindsdien kreeg ik steeds meer interesse in de natuur, werd lid van de vogelwerkgroep van HWL. Dat was eigenlijk tegelijkertijd dat hier het hele

gebied werd heringericht. Ik ben voor de huidige ontwikkeling van Oeverlanden Hollands Diep eigenlijk waarnemer van het eerste uur. Ik heb nog foto's gemaakt van het doorsteken van het dijkje, hier"

We zijn terug op de parkeerplaats. In het eerste half uur dat we samen hebben rondgekeken, hebben we achtereenvolgens een sperwer, buizerd en beversporen waargenomen...

Arie is vol van 'zijn' gebied en blijft vertellen.

"In de natuur plotseling oog in oog met de bever of zelfs een boomarter staan, doet je aan de grond nagelen. Verstijfd van de adrenaline die dieren observerend, vergeet je bijna je camera ter hand te nemen. Ook sporenonderzoek van een vos of ander klein zoogdier is zeer interessant. Of een ontmoeting met een zeearend; met een afstand van zo'n 50 meter doe je dat toch wel wat. Dan besef je pas de afmeting van zo'n roofvogel, zeker als hij opvliegt. Dan komt er ineens een 'deur' voorbij gevlogen! De ontmoetingen met zoogdieren maken op mij de meeste indruk, zoals met damherten, reeën. maar ook de bever, die het overigens heel goed doet in de Oeverlanden. Imponerend als deze bij afscheid met zijn staart een klap op het water geeft. De bijzondere zangvogeltjes zijn spannend om te spotten, zoals de kleine bonte specht, de wiewaai, spotvogel, boomklever of appelvink. Dat zijn leuke soorten om ze tegen te komen. Wat de zeearend betreft, hopen we dat dit soort zich ooit eens vestigt in het gebied. Maar met de huidige drukte van coronawandelaars is dat nu voorlopig geen optie. De Esscheplaat, Zeehonden- en Sasseplaat behoren al sinds

'81 bij beschermd gebied van de Deltanatuur, maar door het ontwikkelen van de Oeverlanden in 2005 zijn daar de APL polders bij gekomen. In opdracht van Staatsbosbeheer zitten we wekelijks, vanaf maart tot en met juni, op de Esscheplaat voor de broedvogeltelling, waar we met enkele tellers het gebied afspeuren naar de soorten die daar broeden ter ontwikkeling van het gebied. Ik weet het, alles is voor de camera te krijgen als je het gaat opzoeken,

maar ik hou het bij de Oeverlanden Hollands Diep. Ik zou ook niet zo gauw naar andere gebieden van de Hoeksche Waard gaan, want dit gebied heeft elke dag weer wat anders te bieden. De diversiteit in dit gebied vind je nergens anders in Nederland. Hier hebben we zeker 56 verschillende vogels geteld. Soorten welke een aantal jaren geleden uitzonderlijk waren, zijn nu vaste gasten geworden, zoals de al eerder genoemde appelvink, kleine bonte specht, boomklever, maar ook de zilverreiger en lepelaar."

Wat voor rol zie jij in het algemeen voor HWL weggelegd in dit gebied?

"Natuurlijk waarnemen voor o.a. Staatsbosbeheer, eigenaar van het gebied. En de knotters vanzelfsprekend, die zijn onmisbaar voor het gebied. En de werkgroepen, in al z'n diversiteit, die onderzoek doen, erg waardevol."

Jouw foto's en filmpjes werden grif gedeeld op social media, nadat bekend werd dat de provincie Zuid-Holland het voornemen had de populatie damherten en reeën hier in dit gebied te gaan afschieten, omdat deze een gevaar voor het verkeer zouden zijn. Is dat gevaar echt zo groot of zit er iets anders achter?

"Dat de populatie na ruim 20 jaar nadat er ooit enkele zijn vrijgekomen uit 'gevangenschap' te groot is geworden, dat is voor iedereen wel duidelijk. Maar de enkele keer dat - ik geloof dat het 4 keer is bewezen dat het een damhert betrof - er een hert in al die jaren is aangereden, kan nooit een reden zijn alle herten af te schieten. Persoonlijk denk ik eigenlijk dat er wat anders achter zit. Kijk, het bewuste gebied waar die dieren zich uitsluitend ophouden, is in de Ambachtsheerlijkheid, zeg maar vanaf de westgrens van de Esscheplaat tot de Schuringse dijk en de Buitendijk. Ik denk dat de landeigenaar in het gebied bang is dat de schade, die ontstaat of gaat ontstaan in de toekomst door aanvreting van het gewas - wat ook te begrijpen is - niet te verhalen valt, omdat er geen eigenaar is van die dieren. Boeren hebben veel liever schade die ontstaat door militaire oefeningen. Die schade wordt namelijk in

no time door defensie ruimschoots vergoed..."

Over social media gesproken. Op de Facebookpagina "Nationaal Landschap Hoeksche Waard" staan de meest prachtige foto's, veel ook van jouw hand.

"Er zijn heel wat mensen die dat prachtig vinden om te zien. Ook heel wat ouderen hebben tegenwoordig Facebook, alleen maar om mee te kijken. Er wordt veel op gereageerd, over gepraat. Inderdaad, de meest prachtige foto's passeren de revue. Je kan trouwens wel zien wie de echte fotograaf is en wie de natuurliefhebber. Bij de eerste is het totaalplaatje, de compositie belangrijk, bij mij bijvoorbeeld is het onderwerp en de situatie van belang. Ik laat de mensen meekijken in wat er in de natuur gebeurt. Zoals dus de damherten, nu."

Inmiddels zijn we weer terug op de parkeerplaats. Onder het genot van de zelf meegenomen koffie staan we als laatste nog even stil bij zijn imposante fotocamera, een lichtgewicht, volautomatische Nikon Coolpix P1000, die hij, naast zijn kijker, permanent meedraagt. "Deze heeft een vaste lens van 24-3000mm. Ik heb ook wel een gewone camera met zo'n enorme zware lens, maar daar ga je na verloop van tijd wel je rug voelen. Met deze camera doe ik eigenlijk echt alles mee, ook al zitten er knopjes op die ik nog nooit gebruikt heb. Hier kan je ook mee filmen. Ik ben er heel tevreden mee en ben van plan om meer filmpjes te gaan maken..."

Als je over tweeëneenhalf jaar met pensioen gaat, ben je dan nog meer in de natuur te vinden?

"Ik denk het wel. Zolang mijn gezondheid het toelaat, tenminste."

Na het interview rijden we samen naar het gebied van de populatie damherten, in de hoop nog wat activiteiten waar te nemen. Maar hoe we ook door onze kijker de omgeving afspeuren, geen spoor van de damherten...

Bezoekerscentrum in Coronatijd...

Merijn van den Hoogehoff (beheerder KP)

Ondanks alle perikelen rond de pandemie en de daaruit voortvloeiende maatregelen lukt het de vrijwilligers van het HWL bezoekerscentrum open te blijven. Aangepast weliswaar, improviserend, maar toch blijft het belangrijke informatiepunt haar service verlenen aan de passerende bezoeker.

Rond het middaguur, op 13 maart 2020, komt het bericht dat het Coronavirus toch wel aardig aan het oprukken is in Nederland. Diverse musea en bezoekerscentra sluiten op dat moment de deuren. We twijfelen: "Open blijven en misschien een plek worden waar mensen elkaar besmetten" of "Sluiten en het zekere voor het onzekere nemen".

Niemand wist toen nog wat ons te wachten stond. Wij besloten dicht te gaan en na 17:00 uur was NBC Klein Profijt dicht en zou (naar verwachting) twee weken gesloten blijven. Twee dagen later sloot héél Nederland en begonnen we aan de toen nog onbekende weg tot aan vandaag. Niemand had kunnen bedenken wat er in de in-

middels 12 maanden allemaal zou gebeuren.

De twee weken werden er vier en vijf en zouden nog veel langer zijn geworden als we niet op dat moment besloten hadden om dan maar koffie en thee te gaan verkopen, door ons raam. Afhalen was immers toegestaan en op die manier zouden we misschien nog iets verdienen. Na een onwennige start begonnen de mensen ons vanaf eind april weer te vinden. Het aantal (raam) bezoekers nam toe en het leek erop dat er licht was aan het einde van de tunnel. De zomer brak aan en met wat lichte aanpassingen konden we weer mensen binnen ontvangen en mochten ze ook weer het hele centrum door. Zonder verdere noemenswaardige problemen liep het naar de herfst. Tegen eind september begonnen er toch weer behoorlijk wat mensen besmet te raken en voor we er goed en wel erg in had-

den, zaten we half oktober weer met een sluiting van de horeca en weer wat later met een volledige lockdown!

Tijdens dit schrijven, zitten we daar nog midden in en ook nu zal niemand een uitspraak durven doen hoe de wereld en de maatregelen eruit zien in het voorjaar.

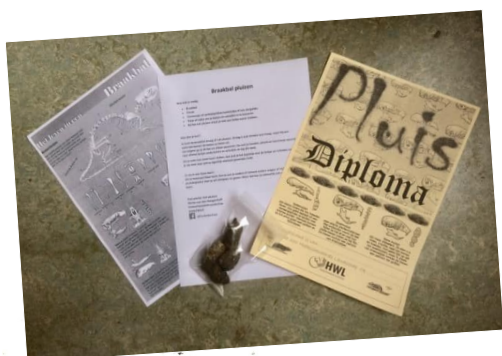
Maar is het dan allemaal negatief en doffe ellende? Ik denk van niet. We hebben veel geleerd de afgelopen tijd, onder andere hoe creatief om te gaan met mogelijkheden. Zo ook bij het bezoekerscentrum Klein Profijt.

Inmiddels komen er bijna net zoveel bezoekers langs, aan het raam, als dat er binnen kwamen. Oké, ze blijven niet zo lang zitten als normaal, maar toch, het is af en toe best druk. Het aantal ouders dat het 'kabouterpad' doet met hun kinderen is behoorlijk gegroeid en we hebben al diverse pakketjes gemaakt om thuis educatief bezig te zijn. Behalve dat, proberen we ook nog steeds zoveel mogelijk antwoorden te geven op vragen en voorlichting en informatie over ons mooie Hoekschewaardse landschap. Bovendien zijn er ook behoorlijk wat leden bij gekomen in het afgelopen jaar. Dit toch ook wel, omdat men zich steeds meer realiseert dat natuur en groen in de leefomgeving

onontbeerlijk is. En dat wij als bewoners van dit prachtige eiland onszelf toch wel gelukkig mogen prijzen dat bij bijna iedereen het groen om de hoek ligt. En dat dat de moeite waard is om te beschermen.

Dus alles zo overziend, timmeren we nog steeds goed aan de weg. Uiteraard hopen we dat we weer redelijk snel terug kunnen naar een situatie waarin we weer samen kunnen genieten van flora en fauna. Maar tot de dag dat we weer helemaal open kunnen, blijven alle vrijwilligers zich onvermoeibaar inzetten om alles draaiende te houden.

En daarna natuurlijk ook, hopelijk nog vele jaren...

Hiernaast enkele voorbeelden van activiteiten voor de kinderen, zoals braakbalpluizen (met zoekkaart en certificaat) en route kaart voor het kabouter pad (onder).

1. Kabouter Jutter

Kabouter Jutter is altijd op zoek naar mooie dingen uit de natuur. Daar kun je een leuke verzameling van maken. Zoek maar dingen bij elkaar die je mooi vindt. Steentjes, blaadjes, veertjes, bloemetjes, alles kan.

In de vlindertuin geen bloemen plukken.

2. Kabouter Toppie

Kabouter Toppie doet altijd iets extra's om fit te blijven. Als jij nog erg fit bent, kun je hier het weetje rondrennen. Kijk eens goed, misschien ligt er wel een mooie tak, of een mooi blad op de grond. Hoeveel stappen kun jij zetten met een takje op je hoofd?

3. Kabouter Aagje

Kabouter Aagje vindt dit de fijnste plek. Je kunt hier zoveel zien en als je stil bent ook heel veel horen. Wat zie je op het water, gaat er een boot voorbij, of zwemmen er eenden of zwanen? Hoor en zie je de vogels? Misschien hoor je ook wel bijen zoemen.

4. Kabouter Klauter

Kabouter Klauter vindt het geweldig om hier het trapje af te gaan. Durf jij dat ook? Het is wel spannend beneden. 's Zomers groeien de planten hier heel hoog. Net een oerwoud. Loop maar voorzichtig rond en ga op zoek naar de gevangenis. Zie je de tralies?

5. Kabouter Koukleum

Kabouter Koukleum heeft het altijd koud. Daarom zit hij vaak in deze hut. Het is een broeihut. Kruip er maar in. Kun je op je hurken zitten? Hoe groot ben jij, kun je het plafond aanraken als je staat, of moet je springen? Probeer het maar. Als Kabouter Koukleum lekker warm is geworden in de hut, gaat hij spelletjes doen. Doe je met hem mee? Maak je zo klein als een kabouter en ga op één kabouterbeen staan.

Samenwerking met Waterschap blijft!

Joost Kievit (persbericht)

Water Natuurlijk en fractie Natuur hebben onlangs gepleit voor voortzetting van de samenwerking van het Waterschap Hollandse Delta met Hoekschewaards Landschap (HWL); deze waardevolle samenwerking bij het beheer van het groen dreigde te stoppen. Intussen is er het verlossende woord van het college van dijkgraaf en heemraden: de samenwerking wordt voortgezet en dat is goed nieuws voor biodiversiteit.

Goed werk

Het waterschap is dik tevreden over het werk van HWL meldt heemraad Johan van Driel aan de verenigde vergadering. De contracten worden verlengd. HWL beheert onder andere natuurgebieden langs kreken voor het waterschap. Naast een natuurfunctie zorgen deze gebieden ook voor de opvang van extreme buien. Dat is in een tijd dat klimaatverandering steeds meer zichtbaar wordt geen overbodige luxe. Door het beheer van HWL zijn deze gebieden uitgegroeid tot een eldorado voor wilde planten en dieren.

Boeren spelen een belangrijke rol bij het beheer door HWL. Bij de uitvoering wordt samengewerkt. Zij leveren machines en menskracht voor het grovere werk. Boeren en natuurbeheerder vullen elkaar aan. Dat geeft een stuk betrokkenheid en dat is belangrijk. Overal ligt de natuur zonder afscheiding tegen

de akkers aan. De boeren zijn ook buuren en HWL heeft decennia lang geïnvesteerd in een goede verstandhouding en samenwerking.

Hoogstam fruitbomen

Naast de krekennatuur beheert HWL ook landschapselementen als dijken, knotbomen en fruitbomen voor het waterschap. Mooie voorbeelden zijn de zogenaamde Appeldijk en Perendijk. Hier worden ruim honderd hoogstambomen onderhouden. Het gaat om oude, cultuurhistorisch belangrijke rassen. De inzet van vrijwilligers maakt dit betaalbaar.

De HWL werkgroep Fruit&Sap betreft ook publiek bij dit werk door pluk- en persactiviteiten. Met name voor jeugd is dit erg aantrekkelijk. Dat geeft een stuk betrokkenheid bij natuur en landschap en een wille-

keurige aannemer kan dat niet bieden.

Verstandig besluit

Water Natuurlijk en de fractie Natuur vinden dat het college een verstandig besluit heeft genomen. Het is goed nieuws voor natuur en landschap. De samenwerking met gebiedspartners wordt versterkt en de belastingbetaler krijgt betere waar voor minder geld.

Nadere informatie:

Anne Mollema, fractievoorzitter Water Natuurlijk Hollandse Delta, telefoon 0611017484.

Joost Kievit MSc, voorzitter Water Natuurlijk Hollandse Delta, telefoon 078-6731522.

hollandse_delta.wn|nieuws/waternatuurlijk.nl

Waardzegger niet ontvangen?

Melden bij Aad Bruijnzeel via redactie@hwil.nl en wij proberen dit zo spoedig mogelijk te herstellen.

Veel vragen doelstelling 'energie neutraal in 2040'

Piet Jansen (bestuurslid HWDuurzaam)

In de Waardzegger van december 2020 heb ik, als bestuurslid van HoekscheWaardDuurzaam, geschreven over mijn activiteiten voor een duurzame wereld. In deze Waardzegger wil ik ingaan op het eerste doel dat ik noemde: de Hoeksche Waard wordt zelfvoorzienend op het gebied van duurzame energie. De gemeente noemt dat: 'Energie neutraal in 2040'.

Energie neutraal betekent dat wij evenveel energie CO₂ vrij opwekken als we gebruiken. Een simpel sommetje zou ons leren hoeveel windturbines, zonnepanelen, geothermie-doublers en andere bronnen we daarvoor nodig hebben. Maar zo eenvoudig is het niet.

Wat is energieneutraal? Is het de optelsom van wat Stedin meet en wat aan benzine en diesel wordt afgeleverd? Dat in ieder geval, maar hoe berekenen we het vliegverkeer, de scheepvaart, het railvervoer, het transport en personenvervoer over Rijkswegen.

het begrip 'energie neutraal' is niet eenduidig.

Volgende vraag: is energie neutraal ook energie stabiel? Als we alle gas- en aardolieproducten vervangen door elektriciteit uit zon en wind, staat er dan permanent spanning op ons net? Kunnen we ons na het aardgas met aardwarmte verwarmen? Wordt waterstofgas een reëel alternatief voor aardgas? Hoeveel turbines moeten we bouwen om dat gas te produceren? Hoe nemen we op een windstille winteravond een douche?

Tijdens mijn werk in Nepal deed ik dat destijds simpel door de kraan open te zetten. Warm water stroomde wanneer de tank op zolder overdag gevuld was en de zon er lang genoeg op gestaan had. Hier verwacht ik eigenlijk altijd warm water. U ook? Welke mix aan energie moeten we produceren om aan onze wensen te voldoen? Een fossiele centrale kan je af- en opschakelen. Zelfs een kerncentrale heeft deze mogelijkheid, zij het in meer beperkte mate. Maar durven we kernenergie als duurzaam te beschouwen?

Zonne- en windenergie kunnen niet zonder energieopslag. Zonnepanelen kun je wel overdag uitschakelen en de geproduceerde elektriciteit weggooien, maar 's nachts inschakelen zal niets opleveren. Hoeveel batterijen heb je nodig om de productie in zonnige uren op te vangen en tijdens nachtelijke uren weer te leveren? Kan deze uitgestelde levering de instabiliteit op het net opvangen? Het opslag- en transportprobleem is nog niet opgelost. Om energieneutraal te worden, zijn deze functies wel van vitaal belang. Duidelijk is dat energie neutraal alleen kan worden bereikt wanneer wij samenwerken en een reële opslagfunctie creëren.

HoekscheWaardDuurzaam wil als maatschappelijk ondernemer zorgen dat tenminste 50% van wat de turbines en zonneparken en eventueel Geo en TEO opleveren, terugvloeit naar burgers, landschap en biodiversiteit in de Hoeksche Waard.

Graag leveren we u via onze coöperatie OM | Nieuwe Energie 100% groene energie. Gaat u ook "OM"?

HW
Duurzaam

om

Met zijn allen zijn we in Nederland verantwoordelijk voor deze energie slurpers. Moeten we daarvan een deel toerekenen aan de Hoeksche Waard? Zo ja, welk deel?

In een veel gehanteerd Energie Transitie Model worden wij geacht de energie die gebruikt wordt op ons deel van de A29 en de scheepvaart rond ons eiland mee te rekenen. Vliegverkeer mogen we buiten beschouwing laten. Hoe zit het met de HSL? Als we zuinig met energie omgaan, worden we dan beloond met één turbine minder? Zelfs

Uilen en Corona...

Ruud Polderman (uilenwerkgroep)

Met ongeveer 100 kerkuilenkasten en 200 steenuilenkasten in de Hoeksche Waard is het voor de uilenwerkgroep een hele klus om ieder jaar alle kasten te bezoeken en schoon te houden. Daarbij zijn ook tientallen bezoeken nodig om de broedgevallen te volgen en de jongen te ringen. Zeker nu met de geldende restricties is het extra moeilijk en daar komt nog bij dat we dat met minder mensen moeten doen.

Twee jonge steenuilen...

In 2020 is het ons nog redelijk gelukt, al was het geen heel goed uilenjaar.

Met 23 broedsels van de kerkuil met 55 jongen (2019: 128) was het een beetje teleurstellend jaar. Met hele droge en hele natte perioden was het niet zo gunstig voor de uilen, omdat ze sterk afhankelijk zijn van de muizenstand.

Pas laat, na de droge periode, werd er gebroed en door de natte periode daarna zijn weer een aantal broedsels verloren gegaan in de eifase. Kerkuilen stemmen hun gedrag sterk af op de muizenstand. Bij de steenuilen was het ook wat minder maar het aantal jongen, 51. Viel nog mee. (2019: 66). Steenuilen zijn veel minder afhankelijk van muizen en eten ook wormen en insecten.

Het controleren van een kast...

Omdat het niet duidelijk is wanneer de situatie weer een beetje normaal is en we weer met meer mensen op stap kunnen, doen we een beroep op alle kastbezitters om gedragingen, zoals paringen, lawaai uit de kast, af en aan vliegen en uitgevlogen jonge uilen te melden via ons emailadres:

uilen@hwl.nl

Ook andere waarnemingen van uilen b.v. ransuilen zijn welkom. Laat het voorjaar maar komen!

Energie uit de Hoeksche Waard: 100% groen, lokaal, zonder winstoogmerk

Ook klaar met commerciële energie? Om te zien dat jouw leverancier niet transparant is, alleen kortingen geeft aan nieuwe klanten en je energie steeds duurder wordt? **Hierom doen wij het in onze Hoeksche Waard écht anders.**

Want HoekscheWaardDuurzaam | om is een non-profit organisatie, waarbij alle opbrengsten worden geïnvesteerd in nieuwe duurzame projecten en in het structureel verlagen van de energietarieven. Samen met tientallen andere lokale energiecoöperaties vormen we het groenste collectief van Nederland: **om** | nieuwe energie. Hoe groter het collectief, hoe lager de tarieven. Op die manier versnellen we de energietransitie en maken we duurzame energie betaalbaar voor iedereen! Hierdoor krijgen we al 6

jaar op rij het rapportcijfer 10 van de Consumentenbond. En die energie, die wordt gewoon opgewekt in jouw eigen omgeving met bijvoorbeeld zonneproject Vierwiekenplein in Oud-Beijerland: 100% groen, 100% lokaal, 100% coöperatief. Zo leveren we samen een belangrijke bijdrage aan de toekomst van onze kinderen.

Stap ook over via samenom.nl/hierom

hierom

Biodiversiteit bij huis...(1)

Foto's: werkgroep Natuurfotografie

Een aantal jaren terug is, met financiële steun van de gemeente Binnenmaas, HWwonen, Zorgwaard, de provincie Zuid-Holland en de Europese Unie, door HWL een brochure uitgegeven, waarin de samenstellers de bewoners van de Hoeksche Waard op weg helpen de natuur dichterbij te brengen en de biodiversiteit in bebouwde omgeving in stand te houden. Maar een brochure bereikt lang niet alle geïnteresseerden! Naar aanleiding van het idee van *Bart Jan Kingma*, als relatief nieuwe bewoner in de Hoeksche Waard worstelend met de inrichting van zijn tuin, om in de Waardzegger eens aandacht te schenken aan biodiversiteit in eigen tuin, zullen we de komende edities kort een aantal onderwerpen uit deze HWL-brochure lichten. Onderwerpen welke in de eigen omgeving kunnen bijdragen aan het terugdringen van het verlies aan biodiversiteit.

Wat is biodiversiteit?

Biodiversiteit is de totale variatie aan leven op aarde. Miljoenen soorten planten, dieren en micro-organismen en de wijze waarop ze samenleven, maken met elkaar de biodiversiteit. Ook voor mensen is dit essentieel. Schone lucht, schoon water, bronnen voor voedsel en medicijnen zijn afhankelijk van biodiversiteit. Onze planeet functioneert dankzij biodiversiteit. De HWL-brochure volgend, is de eerste handreiking voor meer biodiversiteit in de tuin:

Maak uw tuin en omgeving het hele jaar vogelvriendelijk!

Veel mensen genieten van de nabijheid van vogels. Of het nu in het voorjaar is, als de vogels hun zang laten horen of in de winter als vogels zich graag laten verwennen op de voertafel; vogels brengen kleur en beweging in elke tuin. Het is niet moeilijk vogels te 'lokken'. Wat ze nodig hebben, is een gevarieerde en veilige leefomgeving, voedsel en water. Zelfs de kleinste tuin, die aan deze voorwaarden voldoet, kan een waar vogelparadijs worden. Een grotere tuin biedt uiteraard meer mogelijkheden, maar is geen voorwaarde voor een rijk vogelleven.

Inrichting

Veel vogelsoorten broeden in het dichte takkengestel van struiken en heesters. Diverse inheemse heesters zijn uitermate geschikt om nesten in te bouwen. Voorbeelden hiervan zijn, meidoorn, sleedoorn, diverse wilde rozensoorten maar ook klimplanten, zoals kamperfoelie en klimop. Van belang is ook dat het soorten zijn die bessen geven in het najaar en de winter. Vlier, liguster en Gelderse roos geven een rijke dracht aan bessen, die graag gegeten worden door merels, zanglijsters en spreeuwen. Variatie in de beplanting is dus van groot belang. Net als mensen hebben vogels dagelijks behoefte aan water; om te drinken maar ook om te wassen en soms om voedsel te zoeken. In de wat grotere tuin kan een natuurlijk aangelegde vijver een aanwinst zijn maar soms is een poeltje of een waterschaal in een rustig plekje in de tuin al voldoende om vogels te trekken. Een aantal vogelsoorten broedt graag in hollen en gaten. Oude bomen bieden op den duur natuurlijke broedplaatsen maar in een pas aangelegde tuin gaat dit jaren duren. Door het plaatsen van nestkasten kunnen diverse soorten tot broeden komen in de tuin. Voorbeelden zijn mezenkasten, gierzwaluwpannen en mussenvides.

Vacaturebank

De werkgroep Voorlichting & Promotie; dat is eens wat anders!

We zijn trots op onze vereniging HWL, met 1700 leden en 500 vrijwilligers, dé vereniging voor behoud van natuur, landschap en milieu in de Hoeksche Waard. In brede zin, want ook natuur- en milieu educatie valt daaronder, natuurfotografie, duurzaamheid, etc. etc.

Onze bekendheid is groot en vele inwoners, bedrijven en instellingen dragen ons een warm hart toe.

Maar het uitdragen daarvan en promotie en werving van nieuwe leden is een onderdeel dat zeker nog voor verbetering vatbaar is.

We beschikken over promotiemiddelen, maar die zijn zeker aan modernisering toe. We willen ook het organiseren van jaarlijkse bijeenkomsten voor nieuwe leden weer nieuw leven inblazen.

Sta je achter de doelstellingen van HWL, heb je wat met promotie en lijkt het je leuk hiermee aan de slag te gaan?

Neem dan geheel vrijblijvend contact op met bestuurslid communicatie Ruud Horijon, te bereiken via kantoor@hwl.nl

Andere vrijwilligers vacatures:

- * voorzitter, secretaris en twee bestuursleden
- * coördinator werkgroep excursies
- * lid werkgroep lezingen
- * redacteurs hwl.nl en sociale media hwl
- * ICT-ers
- * terreinbeheerder en wilgenknotters
- * leden werkgroep markten
- * bibliothecaris Klein Profijt (modernisering en digitalisering bibliotheek en archief)

Meer info zie hwl.nl onder vereniging en dan knop vacatures.

Onderhoud

De meeste vogels houden niet van een erg netjes opgeruimde tuin. Houd dus rekening met onderstaande tips:

- Stel zoveel mogelijk onderhoud uit tot het eind van de winter.
- Laat afgevallen blad liggen, of hark het in de borders. Er zitten veel insecten tussen.
- Laat uitgebloeide planten staan tot het voorjaar. Zaadeters zijn er dol op.
- Snoei struiken niet, of niet tegelijk. Struiken zijn belangrijk als schuilplaats.
- Zet snoeihout in een verloren hoekje van de tuin op een hoop. Vogels en andere dieren profiteren hiervan.
- Snoei struiken met bessen pas tegen het voorjaar. De vitaminerijke bessen zijn waardevol voedsel.

Volgende keer: *Vlinders in de tuin, wat kunt u er aan doen?*

Oorspronkelijke tekst en redactie: Walraden de Man, Henk Malta, Cees Mesker en Joost Kievit

Leenheerenpolder op weg naar morgen...

Martijn Verweijen (Planologie en milieu)

Het liefst zouden we melden dat de Leenheerenpolder (LHP) ontpolderd is en ingericht als intergetijdengebied. Helaas is het nog niet zover. Het is wel de bedoeling in 2021 flinke stappen te maken, maar eerst moeten nog wat zaken geregeld worden. De samenwerkende partijen, provincie Zuid-Holland, Natuurmonumenten, gemeente Hoeksche Waard, ontwikkelaar Blokland en Wereldnatuurfonds, moeten op korte termijn een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) sluiten.

In die overeenkomst staat vermeld, wat precies de taken zijn van de partijen en vooral wie voor welke kosten verantwoordelijk is. Denk aan kosten voor veiligheid, inrichting, toegankelijkheid, beheer, herinrichting haven van Goudswaard en de infrastructuur.

Dat laatste is een punt van langdurige discussie. Het project Leenheerenpolder ligt ten westen van de dorpskern van Goudswaard. Dat betekent dat al het bezoekende autoverkeer door het dorp zou moeten. Dat is voor velen onaantvaardbaar. Daarom moeten er dus manieren worden gevonden om het autoverkeer zonder al teveel overlast te laten geschieden. Andere zorg is hoe de 66 woningen, die in het gebied buitendijks gebouwd worden, op voldoende veilige hoogte komen te staan. Daarvoor is veel grond nodig en die moet volgens afspraak uit het gebied zelf komen. Dit kan betekenen dat de

zodat gronden zoveel mogelijk regelmatig overstromen en droogvallen. Dit habitat is immers door de afsluiting van het Haringvliet in 1970 verloren gegaan.

Een flinke adder onder het gras is echter de zeespiegelstijging. De zee hoeft maar 20 cm te stijgen, of het hele gebied zou weer moeten worden aangepast. In de natuurlijke situatie zou het land kunnen meestijgen met de rijzing doordat vloedwater steeds slib aanbrengt, maar door de afsluiting is dat nu niet meer zo. Het mag geen geheim zijn dat de grote groene organisaties nog steeds streven naar getijherstel op het Haringvliet. Dat zou wellicht soelaas kunnen bieden.

Menigeen zal zich tenslotte afvragen wat die 66 huizen daar moeten in een natuurgebied. De komst daarvan is het gevolg van het besluit van kabinet Rutte 1 om de LHP te schrappen uit het Natura 2000-gebied Haringvliet. Dat gebeurde uiteindelijk op 4-7-2013. HWL ging in beroep. Dat beroep ging via drie keer Raad van State en een keer Europese Hof (EH), met als

Leenheerenpolder, ten westen van de dorpskern van Goudswaard.

resultaat dat op 19-10-2017 het EH HWL in het gelijk stelde. Daarna moest de Raad van State de uitspraak nog overnemen en moest het rijk een nieuw aanwijzingsbesluit maken. Dat duurde bij elkaar allemaal tot juli 2019. Lopende die rechtsgang vatten Wereldnatuurfonds en Havenbedrijf Rotterdam in 2015 aanvankelijk onafhankelijk van HWL het plan op de LHP toch te ontpolderen met de belofte ruim 60 woningen te willen bouwen ter vitalisering van Goudswaard. Gemeente Korendijk kon daarmee akkoord gaan, ontpoldering was zo te ver-

kopen aan de gemeenschap. Later raakte HWL er intensief bij betrokken. Het overgrote deel van de LHP werd getijdengebied en het was zeer onzeker of HWL het beroep wel zou winnen. Toen dat later wel het geval bleek te zijn, kon HWL niet ineens tegen die woningen zijn. Zo stroomt er nog heel wat water door het Spui voordat we bijgevoegd beeld kunnen zien, maar het komt, het komt!

Leenheerenpolder, november 2018

natuurinrichting niet optimaal zou kunnen zijn. Zou, want in principe mag er geen afbreuk worden gedaan aan de potentiële natuurwaarden waarvoor het gebied ontwikkeld moet worden. De bedoeling is dat voldaan wordt aan de verbeterdoelen van de Habitatrichtlijn. Dat betekent zoveel mogelijk geleidelijke land-waterovergangen met veel ruimte voor slikken en overstromingsgraslanden. De hoogteligging is dan afgestemd op de huidige waterstanden,

Otters en bevers...

Els van Gemen (schrijvers Kompas)

Sinds 1988 werden bevers uitgezet in de Biesbosch en heeft verspreiding plaatsgevonden over vrijwel geheel ons land. Een filmpje op de Facebook pagina van Arie Leijdens laat zien dat ze het ook in de Hoekschewaard erg naar hun zin hebben. Maar dit jaar is uitgeroepen tot het jaar van de Otter door Calutra, de Otter-en Beverwerkgroep van de Zoogdierenvereniging.

Rond de eeuwwisseling uitgestorven in Nederland, maar in 2002 opnieuw uitgezet in de Weerribben-Wieden. De otter is een zoetwaterambassadeur, want als ze het naar hun zin hebben, dan zit het goed met de waterkwaliteit en de visstand. Om het jaar in te luiden, werd een natuurfilm gemaakt 'De otter; een legende keert terug'.

Je wordt dan nieuwsgierig naar het verschil tussen een bever en een otter. Omdat door provincie, gemeente en waterschap hard wordt gewerkt om oevers geschikt te maken voor otters en de visstand steeds beter op peil raakt en omdat de otter zich al heeft verspreid van de kop van Overijssel tot in Amsterdam mogen we verwachten dat ze op een moment ook hier zullen worden gesignaleerd.

Otters zijn lastig te spotten intelligente roofdieren die boven aan de voedselketen

staan. Ze zijn kieskeurig en verplaatsen zich niet alleen door het water, maar ook over land. Daarom worden er waar nodig passages ingericht om te voorkomen dat ze verkeersslachtoffer worden. De otter en

bever zijn ongeveer even groot, maar uiterlijk zijn er verschillen in de snuit, de staart en de bever heeft een bredere rug. De bever behoort tot de knaagdieren, met zijn oranje tanden behoort deze tot het grootste knaagdier van Europa. De otter behoort tot de familie van de marterachtigen, zoals ook de wezel en de hermelijn. De bever leeft in

families, in februari vindt de paring plaats en in juni worden de jongen geboren die 2 tot 3 jaar bij het nest blijven om daarna een eigen leefgebied te zoeken. De otter leeft in z'n eentje, is schuw maar razendsnel door zijn ranke lijf van ongeveer 10 kg, wat deze te danken heeft aan het eten van vis. Ook kikkers, watervogels, ratten etc. staan op het menu. De bever is vegetariër heeft een lange dikke darm om het plantaardige voedsel te verteren en daardoor een dikke buik. Weegt 20 tot 30 kg. De sporen die hij nalaat, zijn goed te herkennen, zoals burchten, hollen, dammen en beverkanalen en niet in de laatste plaats de vraatsporen aan de bomen. Sporen van een otter blijken moeilijker te ontdekken. Ze foerageren

Bever met jong...

onder water en rusten in rietbedden of in holle bomen of holten in het water met luchtinlaat. Ze liggen wel eens op het ijs als dat er is. Uiterwerpselen en glijbanen op de oevers zijn sporen, maar ook vraat en hollen. Hun territorium is vrij groot en bevindt zich langs oevers. Die overlappen de kleinere territoria van vrouwtjes waardoor de mannen wa-

De otter...

ken voor indringers. Het gehele jaar worden otters geboren na 2 mnd zwangerschap. De vrouwtjes zogen de jongen 4 mnd en na een jaar zijn ze zelfstandig.

De oorzaak dat de otter en de bever waren verdwenen uit ons land lag hoofdzakelijk aan het gif in het oppervlaktewater waardoor ze niet meer konden overleven. Nu wordt er heel veel gedaan om het leefklimaat te verbeteren. Voor otters

worden windtunnels onder de wegen en stuwen voor een betere waterhuishouding aangelegd. Dat lijkt heel veel voor één dier, maar het komt uiteindelijk de hele natuur ten goede.

De otter (foto boven) is groot en slank tot 140 cm inclusief de staart, is bruin

met een vaalwitte buik een kegelvormige staart en zwemvliezen tussen de tenen.

De bever heeft een donkerbruine pels, korte poten en platte staart, plomp gebouwd en tot 130 cm inclusief de staart.

Wanen zij zich onbespied, dan kun je zien hoe schattig beide soorten zijn.

Grauwe gans, El van Rookhuizen

Fuut, Wilma Kapoen

Wilde eend, Marijke Haak

Meerkoet, Jan Plaisier

Een nieuwe lente, een nieuw programma...

Elza van Dorsser-Benne (plantenwerkgroep)

Elk jaar opnieuw is het spannend waar wij, de leden van de plantenwerkgroep (PWG), dit jaar gaan inventariseren. Normaal wordt op de voorjaarsvergadering met elkaar besloten welke km-hokken (km²) we kiezen. Op een kaart van de Hoeksche Waard, met groene en witte hokken, wordt bijgehouden waar de inventarisatie al heeft plaatsgevonden (groen + het aantal keren) en waar dit nog niet heeft plaatsgevonden (wit).

We inventariseren voor FLORON, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, HWL en Waterschap Hollandse Delta. Als u daar meer over wilt lezen, is het misschien wel leuk om het Jaarverslag 2020 te lezen. U vindt deze link onderaan deze bladzijde en ook op de site van HWL, onder werkgroepen, plantenwerkgroep. Daar staan, na een algemene inleiding, ook alle planten die tot nu toe in de HW gevonden zijn, zowel de Nederlandse als de Latijnse naam.

Vorig jaar, februari 2020, is er een nieuwe plantenlijst, de Flora Heukels 24, van heel Nederland uitgekomen. Dat houdt in dat sommige planten nu een nieuwe naam hebben gekregen. Er zijn verschillen in de Nederlandse

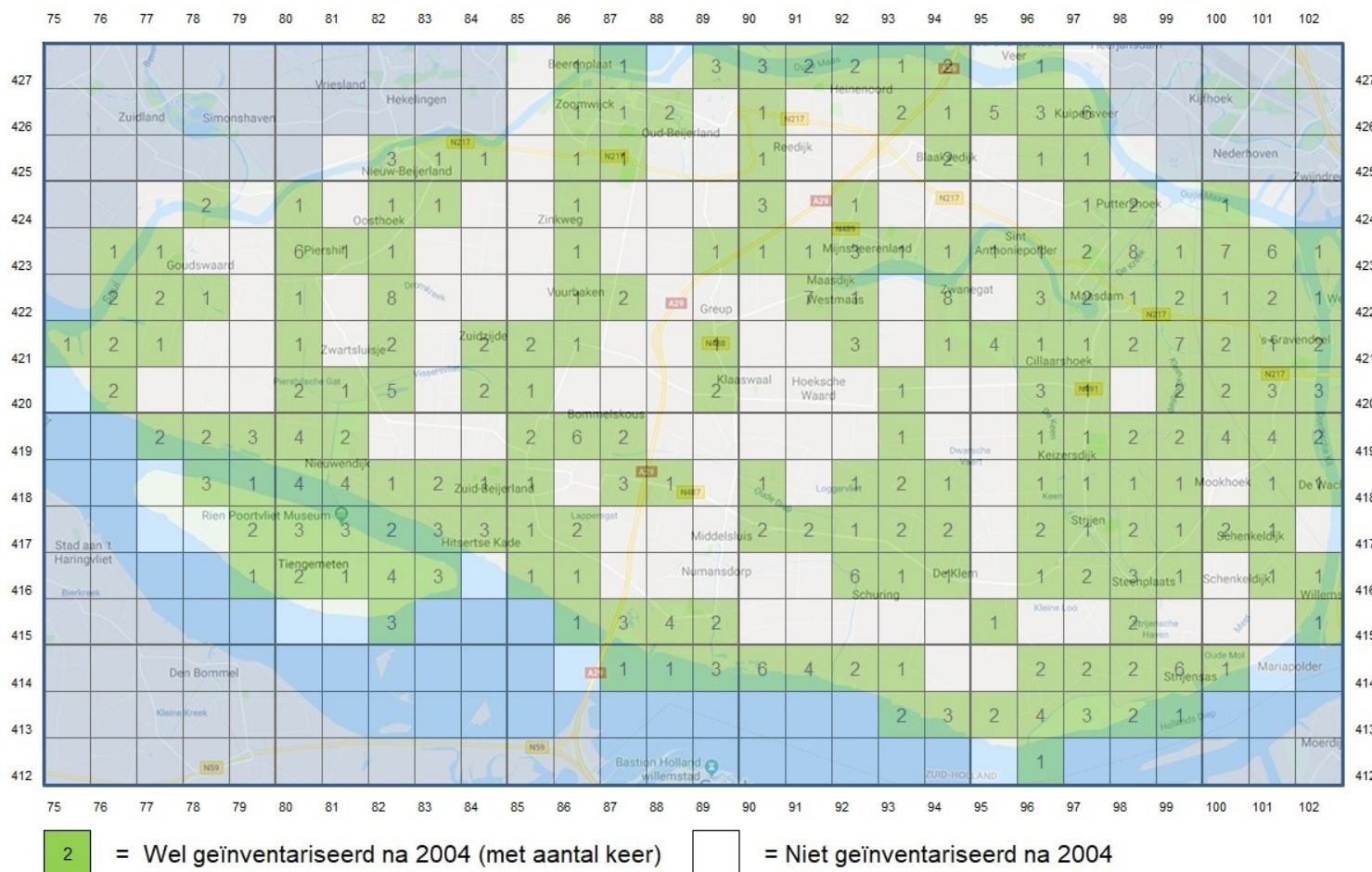
Een van de planten welke van naam is veranderd, is de Postelein waterlepel. Vroeger heette dit plantje Kleine waterteunisbloem. Dit plantje is heel invasief en wordt met man en macht op Tiengemeten bestreden.

https://1drv.ms/b/s!Aje6OLZ02DS1g_ZaV6goWEdoFELIVQ?e=x0bubR

vervolg onderaan
volgende pagina

Kaart met door PWG geïnventariseerde km- hokken na 2004

Bijgewerkt 14-12-2020

Mollen beter af...

Joost Kievit (persbericht)

Water Natuurlijk begon in het voorjaar van 2019 met acties tegen onnodige bestrijding van mollen op dijken. Dit leidde tot een aanpassing van het beleid bij het waterschap Hollandse Delta. Alleen bij schade aan een dijk, waardoor de veiligheid in het geding kon zijn, werd nog gevangen. Een eerste rapportage laat een forse daling van het aantal gedode mollen zien.

Mol waardevol

De mol is een belangrijk onderdeel van het ondergrondse ecosysteem. De gangen die hij graaft, dragen bij aan de structuur van de bodem en helpen bij de afvoer van regenwater. Als roofdier zorgt het dier voor een natuurlijk evenwicht in de bodem. Voldoende reden om terughoudend te zijn bij het doden van deze dieren. Onnodig dieren doden, vindt Water Natuurlijk ook niet acceptabel.

Dat neemt niet weg dat het dier door z'n graverij ook schade aan de grasmat kan veroorzaken. In sommige gevallen kan hierdoor een veiligheidsrisico ontstaan. De veiligheid van de waterkeringen staat uiteraard voorop.

Aanpassing beleid

Door het stellen van schriftelijke vragen, overleg en het inbrengen van argumenten uit wetenschappelijk onderzoek wist Water Natuurlijk het college

Tijdvak	Aantal mollen
1 ^e kw. 2017	2521
1 ^e kw. 2018	2252
1 ^e kw. 2019	1463
1 ^e kw. 2020	924

van dijkgraaf en heemraden te overtuigen. De bestrijding van mollen kon een stuk minder.

Het beleid werd aangepast. De dijken worden nu geïnspecteerd en pas bij een bepaald vastgesteld schadebeeld aan de grasmat volgt bestrijding. Inmiddels is ervaring opgedaan en is er een tussenrapportage gemaakt. Een forse daling van het aantal gedode mollen wordt hiermee zichtbaar.

De rapportage van het Waterschap Hollandse Delta meldt ook dat door de nieuwe werkwijze de waterveiligheid nergens in gevaar is gekomen. Water Natuurlijk blij met het resultaat en houdt de vinger aan de pols.

Nadere informatie:

Anne Mollerna, fractievoorzitter Water Natuurlijk Hollandse Delta, telefoon 0611017484.

Joost Kievit MSc, voorzitter Water Natuurlijk Hollandse Delta, telefoon 078-6731522.

naam en in de Latijnse naam. U begrijpt dat we er aan moeten wennen, maar over 3 jaar weten we niet meer beter. Gelukkig dat een werkgroep flexibel kan zijn. Sonja Kruit en haar man hebben deze duidelijke bestanden gemaakt.

Dit jaar, in 2021, moeten we ons, net als vorig jaar, aanpassen aan de door de regering opgelegde regels rondom het Covid-19 virus. In 2020 groeiden we er in. Nu passen we van te voren ons inventarisatiebeleid aan. Zo gaan

we o.a. deze lente en zomer allemaal slechts met 2 hooguit 3 leden planten zoeken in een gebied dicht bij ons huis. Als het kan een witte vlek. En als we met een grotere groep inventariseren, zullen we vaker apart van elkaar met 2 of 3 in een km-hok lopen, startend vanaf verschillende plaatsen. Zo kunnen we toch ons werk doen, ook al is het vrijwilligerswerk. Het inventariseren blijft een ontzettend leuke bezigheid. We zien op Waarneming.nl/HWL vaak namen van floristen die we niet ken-

nen.

Wat zouden we het op prijs stellen om met die mensen in contact te komen. Bent u zo'n florist? Neem contact op. Laten we een keer samen inventariseren.

Vindt u het na dit stukje lezen leuk om mee te lopen en kent u weinig plantjes? U bent van harte welkom.

Bel of mail naar:

Elza van Dorsser-Benne, 0625108443, edorsser@xs4all.nl

Ode aan de opportunist...

Merijn van den Hoogenhoff

Is het je wel eens opgevallen, dat als wilde dieren een eigenschap hebben die wij ook hebben en ze zijn er beter in, dat we dan een hekel aan ze krijgen? In dit geval heb ik het over aanpassingsvermogen, ook wel opportunisme genoemd.

Wij denken vaak dat wij het beste zijn in het ons aanpassen aan nieuwe omstandigheden, maar dat is helemaal niet zo. De omgeving aanpassen naar onze behoefte, daar zijn we dan wel weer goed in. Maar echt je levenspatroon of gewoontes veranderen om beter in de omgeving te passen en te overleven, daar zijn sommige dieren veel beter in.

Denk bijvoorbeeld aan de rat, huismuis, kraaiachtigen en de vos. Al eeu-

Bruine rat (*Rattus norvegicus*)

wen en eeuwen leven ze samen met ons en weten iedere keer de juiste keuzes te maken en ons te slim af te zijn. Veel van ons krijgen dan een hekel aan

zo'n dier. Dat hij er is, is al vervelend, maar als hij ook nog in onze buurt of zelfs in ons huis komt, nee, dan gaat hij echt te ver. Dood moeten ze of toch op zijn minst weg, ver weg. Al even lang proberen we ze uit te roeien of in toom te houden. Een zinloze bezigheid waarvan al vaker dan eens is aangetoond dat het niet werkt. In sommige gevallen (rat en muis) is het zelfs zo dat het gif dat we tegen hen gebruiken niet eens meer dodelijk is.

Maar ze gaan niet weg, onze wereld heeft veel teveel voordelen voor ze. Dus passen ze zich aan en blijven zo nodig ver onder de radar en uit onze buurt. Laten we ze echter toe en kijken we op dezelfde manier naar ze als we naar andere "bijzondere dieren" kijken, dan zien we dat ook de vos, rat of kraai heel mooi, aibaar, intelligent en interessant zijn. Helaas vertroebelt ons beeld door verhalen en vooroordelen. We kijken niet, maar oordelen vaak op grond van onterechte argumenten. Onze taal zit vol met gezegden en spreekwoorden die ons vertellen wat een monsters het zijn, en dat ze zeker niet te vertrouwen zijn.

Bij mij wekken deze dieren altijd een ander gevoel op. Al vanaf dat ik een klein jongetje was, vond ik deze dieren interessant en superstoer. Tegen de

verdrukking in je weten te handhaven en zelfs je leefgebied uitbreiden. Dat is toch geweldig en het roept bij mij alleen maar gevoelens van bewondering op. Betekent dat dat ik ze allemaal ga knuffelen en de hele dierenbende mijn huis en leven laat veruieren? Nee, natuurlijk niet, ook ik bestrijd ze als het echt niet anders kan. Maar eerst stel ik de vraag: "Heb ik echt last van ze?" Daarna naar mezelf kijken: "Heb ik alles goed opgeruimd, alles dicht gedaan, afgesloten of goed dicht gemaakt?". Als dat zo is, ga ik de strijd met ze aan, maar wel met respect en zonder gif of vals spelen. En niet zelden zijn ze daarbij ook mij te slim af... Zijn ze niet HET bewijs van hoe mooi en flexibel de natuur is?

Vos

ZELDZAME RIJSTPAPIERPLANT ONTVREEMD

door
Elza van Dorsser-Benne

Numansdorp - Op vrijdagmiddag 22 januari krijgt onze coördinator plantenwerkgroep, Elza van Dorsser-Benne, van Rik in 't Veld een telefoontje waarin deze vertelt dat hij in de Zijplaan te Numansdorp, tegenover nr. 8, een rijstpapierplant heeft gevonden.

"Grappig", zegt haar man, "daar werd vroeger shag in gerold. Dat was gezonder dan in papier..."

Elza: We reden naar Numansdorp en troffen Rik. We liepen naar de plant van ongeveer 40 cm hoog. De bladen waren aan twee zijden behaard, wat duidde op een nog jonge plant. "Hoe vind je nu zoiets", zegt mijn man stomverbaasd? "

"Ik fietste hier langs naar huis en dacht: hé, wat groeit daar nu", vertelde Rik. Op de vraag wat hij met zijn ontdekking heeft gedaan, vertelde hij dat hij de plant de dag ervoor gevonden had, aan zijn opa, een florist, heeft laten zien en dat ze samen de naam gevonden hebben: *Tetrapanax papyrifer*, Rijstpapierplant. Hij wist ook al dat de plant ooit uit Taiwan kwam en dat het daar als medicijnplant werd gebruikt, o.a. voor problemen met de urinewegen.

Op voorstel van Elza voert de plant in op Waarneming.nl/HWL en zet 'm op NOVA, om er zeker van te zijn dat hij landelijk genoteerd wordt. Rik neemt contact op met FLORON (Floristisch

Onderzoek Nederland). Volgens de databank van FLORON blijkt het inderdaad de eerste verwilderde vondst in Nederland te zijn. De overbuurman, op nr. 8, was vroeger hovenier. De mogelijkheid bestaat dat er ooit een zaadje terecht is gekomen in dit plantsoen en

Kappen van bomen, wat zijn de regels? (deel 4)

Jan Prince (Planologie en milieu)

In de voorgaande drie Waarzeggers verscheen een reeks over de regelgeving voor het kappen van bomen. In het tweede artikel schreef ik over de Algemeen Plaatselijk Verordening (APV), waarin de gemeentelijke regels voor het kappen zijn vastgelegd. Nadien heeft gemeente Hoeksche Waard deze regels uit de APV gehaald en in een aparte bomenverordening¹ ondergebracht. In deze verordening is de regelgeving voor het kappen van bomen aanzienlijk uitgebreid.

De belangrijkste veranderingen zijn:

- Het begrip 'boom' is toegevoegd².
- Een herplant- of instandhoudingsplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dat betekent dat bij de aanleg van bijvoorbeeld een woonwijk bestaande waardevolle bomen in het plan moeten worden ingepast of, als dat niet mogelijk blijkt, nieuwe bomen moeten worden geplant.
- Bij werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij bomen in het geding zijn, is een Bomen Effect Analyse vereist, waarin de gevolgen voor de boom of bomen beschreven zijn. Bomen moeten tijdens de werkzaamheden worden beschermd.
- De gemeente heeft een zorgplicht om onveilige situaties en schade te voorkomen.
- Aanpassing van de bomenlijst. Deze lijst bevat nu vier categorieën:
 - Gemeentelijke bomen,
 - Particuliere waardevolle bomen binnen de bebouwde kom,

- Particuliere monumentale en potentieel monumentale bomen binnen en buiten de bebouwde kom,
- Publieke monumentale en potentieel monumentale bomen binnen en buiten de bebouwde kom.

Het kappen van gemeentelijke bomen is nu dus altijd vergunningplichtig. Voor wat betreft het begrip 'waardevol' bevat de verordening beoordelingscriteria, waaraan moet worden getoetst. Merk op dat waardevolle bomen *buiten* de bebouwde kom niet op de bomenlijst staan. Een monumentale boom is geregistreerd in het landelijk register van monumentale bomen van de Bomenstichting.

Met deze verordening worden bomen, althans op papier, beter beschermd dan voorheen. De bomenverordening is in te zien of te downloaden via de website van de gemeente.

¹) Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Hoeksche Waard houdende regels omtrent bomen (Bomenverordening gemeente Hoeksche Waard 2020)

lepenlaantje, Mariënhoeve

²) Een houtachtig, opgaand gewas met een omtrek van de stam van minimaal 31 centimeter, gemeten op 130 cm hoogte boven het maaiveld. In geval van meerstammigheid geldt de omtrek van de dikste stam.

nu pas tot ontwikkeling is gekomen. Die mogelijkheid houden we open. Zowel Rik als Elza maken veel foto's van de bijzondere vondst. Het wordt een

spannende week. Wordt de plant op de Nederlandse databank bijgeschreven? Rik belt met de gemeente. Die plaatsen er 3 houten paaltjes omheen, zodat de plant niet bij de volgende snoeibeurt sneuvelt...

En dan komt er weer een telefoontje van Rik: "Weet je wat er is gebeurd? Iemand heeft de rijstpapierplant uitgestoken! Ik heb foto's van het gat gemaakt. Balen. Heb ik met zoveel mensen contact gezocht, steelt iemand deze plant."

Die middag gaan we opnieuw met z'n drieën naar de vindplaats. Niet te geloven. Zo'n klein plantje. Wie doet zoiets. Precies op de dag dat de plant aangenomen wordt als wilde plant is die verdwenen! Daar heeft Rik het nog het moeilijkst mee, want nu moet die plant weer verwijderd worden van de databank en dat gaat niet zo eenvoudig. We bespreken wie dit nu gedaan kan hebben.

Weet u het? Bent u die persoon? Heeft u die plant in uw eigen tuin gepoot? Weet u hoe groot de plant wordt. Weet u hoeveel mensen dit nu lezen?

Fruit&Sap 'gesetteld'!

Gaëlle Cagé (coördinator Fruit&Sap)

Het is september 2020. De werkgroep Fruit&Sap heeft behoefte aan comfortabel pauzeren in de boomgaard en de wg-coördinator gaat op zoek naar stapelbare stoelen, bij voorkeur een stuk of 10, van hetzelfde type. Maar dat blijkt te hoog gegrepen. Er worden wel setjes van 4, soms 6 van hetzelfde soort gevonden, maar nooit 10....

Zaterdag 16 januari:

Ik waag het erop en plaats een advertentie op Marktplaats:

"Gezocht: 10 dezelfde tuinstoelen stapelbaar. Bedoeld voor vrijwilligers die een hoogstamboomgaard onderhouden. Max € 50,00 te besteden."

Te mooi om waar te zijn: binnen 1,5 uur een reactie op WhatsApp:

"Hallo goeiemorgen, ik heb wel 10 tuinstoelen." Profielfoto erbij, een naam.

Ik vraag een foto en krijg die per omgaande toegestuurd. De stoelen kunnen nog dezelfde dag worden langs gebracht. In de boomgaard. Wat wil je nog meer?! De naam van het bankrekeningnummer komt overeen met de naam bij de profielfoto. Ik maak € 50,00 over. Op de afgesproken tijd in de boomgaard: geen stoelen...

Ik app T (= tuinstoelaanbieder):

"Hoe laat kan ik de stoelen verwachten?"

Reactie: *"Ik zal even informeren"*.

Daarna ..., niets meer.

Ik app T: *"Ik ga naar huis. De stoelen kunnen bij mij thuis worden bezorgd."*

Zaterdag 19:46 uur

T: *"Sorry, door de sneeuwval was bezorgen niet mogelijk. Kunnen de tuinstoelen morgen geleverd worden?"*

Ik reageer: *"Graag!"*

Zaterdag 20:23 uur

T: *"Zou u er nog 10 bij willen voor € 15,00. Dezelfde. Ik kom deze net tegen."* (Dat laatste is niet onmogelijk van wat ik in de schuur heb gezien op de foto die ik van T heb ontvangen.)

Ik heb wel interesse, maar ga natuurlijk niet vooruit betalen. Ik heb sinds zaterdag middag al een onbehaaglijk gevoel. Ik besluit "nee" te zeggen met als argument dat we geen plaats hebben in de schuur van de boomgaard.

T probeert me nog over te halen, maar ik houd voet bij stuk.

Zondag 17 januari:

Ik heb niets meer gehoord en vraag T wanneer ik de stoelen kan verwachten. Het is me inmiddels duidelijk:

IK-BEN-OPGELICHT!

Ik baal als een stekker.

Maandag 18 januari:

Ik zet alles op alles; ga opnieuw op zoek op Marktplaats. Ik moet en zal nu **gratis** stoelen vinden voor de trouwe vrijwilligers van Fruit&Sap; 10 dezelfde stoelen zal ik niet vinden.

Ik ga op zoek naar 3 sets van 4 binnen 25km van Strijen en op korte afstand van elkaar. Ik vind 3 adressen rond Breda! Eén biedt ze gratis aan. De andere 2 vragen € 10,00 of laten bieden. Ik waag het erop en reageer:

"Bent u bereid de stoelen gratis beschikbaar te stellen t.b.v. vrijwilligers?"

Beide reageren positief. Eén wil ruilen voor chocola. Nog diezelfde dag avond rijd ik met mijn echtgenoot richting Breda!

Het 2e adres is op z'n zachtst gezegd bijzonder. Afgelegen en aardedonker. De man vraagt mij binnen. Ik twijfel. Maar mijn trouwe echtgenoot staat buiten. In een split second besluit ik dat het veilig is. De man sluit zorgvuldig de deur achter me. Ik voel me onbehaaglijk. Ondertussen houd ik goed afstand vanwege Corona. De man kijkt vreemd uit zijn ogen: onvoorspelbaar. Hij praat af en toe ineens heel hard... Dan schreeuwt hij: *"Heb je een jas bij je?"*

Ik heb geen jas bij me. Ik heb het niet snel koud.

Vervolgens schreeuwt hij: *"Oh, je hebt het niet snel koud!"*

Hij doet de achterdeur open en laat mij voor gaan. Niet prettig, ik wil die man niet achter me hebben.

Mijn trouwe echtgenoot heeft buiten de boel in de gaten gehouden. Hij is opge-

lucht als hij mijn stem hoort in het donker.

De man gaat ons voor over een donker pad langs een aantal loodsen. Hij rent voor ons uit. We grinniken stiekem. De stoelen staan keurig klaar. Hij probeert ons nog allerlei spullen te slijten: Gratis meenemen. Af en toe verheft hij stevig zijn stem. We voelen ons onbehaaglijk, maar kunnen tegelijk ons lachen niet inhouden. Waar zijn wij terechtgekomen?

Met nog vier prima tuinstoelen, een gammele aluminium noten droogtafel en een spiegel rijker verlaten we opgelucht deze bijzondere man.

Dinsdag 19 februari:

Natuurlijk nog steeds geen reactie van T. Ik stuur een betaalverzoek. Ik wil mijn geld terug!

10:57 uur T: *"Sorry, druk geweest. De stoelen komen vandaag"*

U raadt het al? Geen stoelen.

Vrijdag 22 januari:

Ik stuur opnieuw een betaalverzoek voor niet ontvangen stoelen. Het blijft oerverdovend stil.

NB: De stoelen zitten prima!

“Altijd bezig in de vrije natuur!”

Bianca Westdorp (wg knotten)

Wonende in de Hoekse Waard kom je ze regelmatig tegen: Knotwilgen! Wat een beeldbepalend iets die knotwilgen, zoveel soorten en maten en in allerlei vormen gegroeid.

Sinds een jaar ben ik vrijwilliger bij de knotploeg Dolende Bevers van het Hoekschewaards Landschap (HWL). Voor die tijd was ik al op zoek naar wat vrijwilligerswerk in de natuur. In mijn zoektocht op internet kwam ik wel eens de knotploegen tegen van het HWL, maar ik dacht altijd dat dit knotten veel te zwaar voor mij zou zijn. Tot ik op een gegeven moment in contact kwam met iemand die bij zo'n knotploeg aangesloten is en mij vertelde dat er zoveel werkzaamheden bij komen kijken dat er voor ieder wel iets te doen is op zijn of haar niveau.

Dan maar eens proberen en een dinsdagochtendje meedraaien met de knotploeg van Flip Scherbeijn. Best spannend om zo'n eerste keer bij een bestaande groep te komen. Maar het was meteen een leuke ochtend, waarbij ik direct mee kon doen aan de werkzaamheden die gedaan moesten worden rondom het knotten van een wilg. Echt nooit gedacht dat hier zoveel werkzaamheden aan vast zaten; ie-

mand in de boom om de takken te zagen (handmatig), op de grond zorgen dat de takken opzij gesleept worden om ze daar kleiner te maken, stapels maken van de kleine takken voor Blijdorp (de olifanten en diverse andere dieren vinden deze verse takken heerlijk), dikkere/langere takken apart houden op stapels voor een bedrijf die ze verwerkt tot matten/vlechtschermen e.d. en de dikkere stammen die gebruikt worden als stookhout. Ja, zo ben je met één knotwilg toch al gauw met 4 mensen bezig om deze op de juiste manier te ontdoen van al zijn takken. Tevens worden de knotbomen die niet geknot worden jaarlijks ontdaan van hun (stam)uitlopers, dit zijn de kleinere zijtakjes die aan de stam groeien.

Het leuke van dit 'werk' is dat je altijd bezig bent in de vrije natuur. Daarnaast kan een ieder het op zijn eigen tempo doen waarbij je begint en eindigt wanneer je zelf wilt. In de regel beginnen we bij de Dolende Bevers tussen 8 en 9 uur en doen we rond 10 uur meestal

Foto's: Leontine van der Stouw

gezamenlijk een bakje koffie (regelmatic met wat lekkers als er iemand wat te vieren heeft). Soms zijn we op een plek waar we bij regen mogen kof-fiedrinken in een schuur van een boer en anders gewoon lekker in de vrije natuur. Bijna iedere week zijn we wel op een andere locatie om te knotten, zo kom je echt op plekken waar je normaal gesproken aan voorbij rijdt of fietst.

Mocht je dus op zoek zijn naar een leuk en nuttig vrijwilligerswerk: geef je op bij een knotploeg van het HWL en doe gezellig mee.

Dringend bestuursleden gezocht!

ALV verplaatst naar donderdag 24 juni!!

Het is gebruikelijk de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering (ALV) te houden in maart. Als bestuur hebben we besloten daarvan nu af te wijken en deze te verplaatsen naar **donderdag 24 juni a.s.** Dit met het oog op de ontwikkelingen rond de coronabeperkingen, die het lastig maken in maart fysiek te vergaderen en anderzijds ook, omdat dit tijd geeft om kandidaten te zoeken; voor de 5(!) vacatures in het algemeen- en dagelijks bestuur (AB en DB) zijn er nu nog geen kandidaten die wij kunnen voordragen voor de vacante plaatsen.

De agenda voor de ALV wordt dan in de volgende Waardzegger opgenomen, die begin juni wordt verspreid. Daarin hopen wij dan een voordracht te kunnen opnemen met kandidaten voor alle bestuurszetels, zodat het bestuur weer compleet is. Hieronder gaan wij er verder op in.

Dringend kandidaten gezocht voor vijf bestuurszetels!

Het aantal AB-leden is door sterk verloop in de afgelopen jaren aangeland op het statutaire minimum van vijf. Dat is een onwenselijke situatie, waardoor het voortbestaan van de vereniging in gevaar komt. Invulling van de vijf bestuursvacatures is daarom dringend noodzakelijk.

Momenteel zijn er de volgende vacatures:

* **Voorzitter:** **Els van Veen** heeft een jaar geleden al aangekondigd zich na twee termijnen als voorzitter niet herkiesbaar te stellen voor een nieuwe periode. In december 2020 is zij tussentijds afgetreden. De gestarte procedure voor werving van een nieuwe voorzitter is door de ontwikkelingen in de vereniging voorlopig gestopt.

(Het algemeen bestuur heeft uit zijn midden penningmeester **Richard Baan** als interim voorzitter aangewezen, totdat in vervulling van de vacature van voorzitter is voorzien).

* **Secretaris:** **Tineke Zuidgeest** treedt bij de ALV tussentijds af en is niet herkiesbaar.

* **Educatie:** **Tineke Zuidgeest** is tevens

interim bestuurslid voor de afdeling educatie. Ook hiervoor treedt zij bij de ALV tussentijds af en is niet herkiesbaar.

* **Beheer:** **Gaëlle Cage** is in november 2020 tussentijds afgetreden als bestuurslid met de portefeuille terreinbeheer.

* **Bezoekerscentra:** **vacant.** Werd de afgelopen jaren door voorzitter waargenomen, maar het heeft de voorkeur dat deze afdeling een zelfstandige bestuurszetel heeft, vooral met het oog op de ontwikkelingen rond NLC.

Wat wordt er van de kandidaten verwacht?

* affiniteit voor HWL, met haar doelstellingen en activiteiten;
* meedenken en beslissen over zaken die geheel HWL aangaan;
* voor de functie van voorzitter is een apart profiel opgesteld, <https://hwil.nl/files/nieuws2020/Profiel%20vacature%20voorzitter%20HWL%20-%20sept%202020.pdf>;

* voor de functie van secretaris is eveneens een profiel beschikbaar op hwil.nl onder **documenten**;

* maandelijks deelnemen aan vergaderingen van het DB (voorzitter, secretaris en penningmeester) en voor het AB incl. voorbereiding en uitvoering van besluiten;

* contact met de achterban onderhouden en zaken in bestuur inbrengen en bestuursbesluiten terugkoppelen.

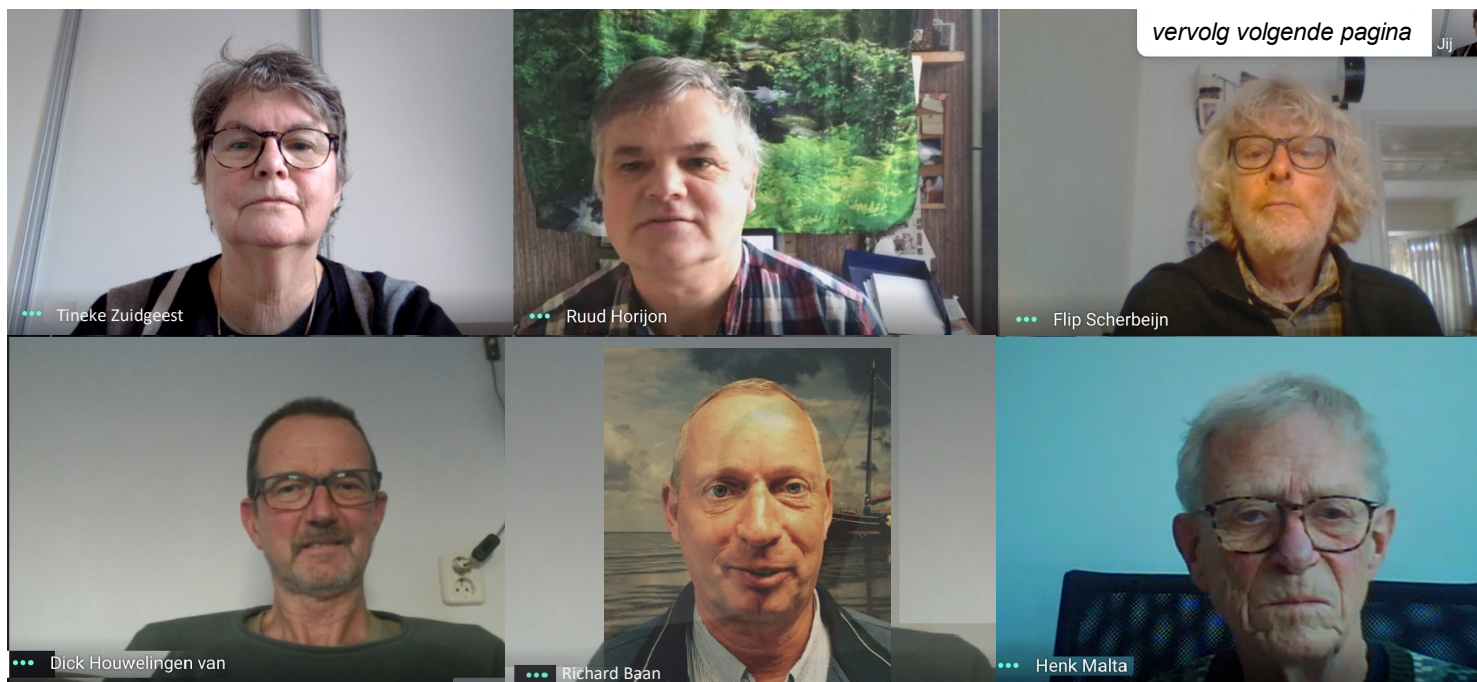
Inschatting tijdbesteding: DB-lid, globaal 4-8 uur per week; AB-lid. 8-12 uur per maand.

Bijzondere bestuurlijke uitdagingen de komende jaren:

- 1) Voorbereiding 50-jarig jubileum in 2023;
- 2) Werving nieuwe vrijwilligers om de vele werkgroepen en hun nuttige werkzaamheden in stand te kunnen houden;
- 3) Voortbestaan van NLC in Numansdorp na opzegging huur door Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Interesse?

Nadere Informatie over om u kandidaat te stellen graag bij de voorzitter, secretaris of één van de andere bestuursleden (zie contactgegevens hiernaast).

De huidige leden van het algemeen bestuur (AB) in digitale vergadering. Tineke Zuidgeest is niet herkiesbaar.

Aanmelding als kandidaat bestuursleden graag vóór 26 april a.s. bij de secretaris secretariaat@hwl.nl

Het bestuur maakt dan een voordracht en publiceert die in de agenda in de volgende Waardzegger

Welke bestuursleden blijven/stellen zich herkiesbaar?

Flip Scherbeijn, bestuurslid voor de afdeling boombeheer en interim voor de afd. terreinbeheer.

Ruud Horijon (tel. 06-48629555), bestuurslid namens afdeling communicatie zijn volgens het rooster van aftreden bij deze ALV aftredend. Zij stellen zich herkiesbaar.

De afdelingen beleidsbeïnvloeding en biologisch onderzoek worden respectievelijk vertegenwoordigd door:

Henk Malta (tel.06-22451183) en

Dick van Houwelingen (tel.06-50275963).

Zij zijn volgens het daartoe opgestelde rooster dit jaar niet aftredend.

Dit geldt ook voor **Richard Baan**, penningmeester (penningmeester@hwl.nl).

Jaarverslagen al vanaf 1 april raadpleegbaar op hwl.nl

Vaste agendapunten bij de ALV zijn elk jaar het algemeen jaarverslag van de vereniging, het financieel jaarverslag en het verslag van de kascommissie.

De jaarverslagen worden geagendeerd voor de ALV van 24 juni, maar zijn al

raadpleegbaar vanaf 1 april op hwl.nl onder [documenten](#).

Voor eventuele vragen daarover hoeft niet te worden gewacht tot de ALV van 24 juni, maar kunnen direct al worden gericht tot het bestuur via secretariaat@hwl.nl of penningmeester@hwl.nl

Wanneer een ALV dient te worden gehouden, het voordragen van bestuur kandidaten, het stemmen etc. is geregeld in de statuten van de vereniging van 24 april 1995 (sindsdien ongewijzigd), te vinden op hwl.nl onder [documenten](#).

Transitie naar nieuwe website hwl.nl (2)

Ruud Horijon (coördinator webredactie)

Twee edities geleden hebben wij u geïnformeerd over het plan om hwl.nl grondig te moderniseren, maar wel met behoud van de sterke punten: uitgebreide info over onze werkgroepen, dossiers en activiteiten.

Als verbeterpunten werden genoemd:

- * moderner en aantrekkelijker aanzien
- * beter leesbaar op smartphones en tablets (schaalbaar/responsive)
- * een sterkere interactie met onze sociale media (vooral facebook en Instagram)
- * de mogelijkheden om lid of vrijwilliger een prominenter plaats
- * een betere zoekfunctie

Wij deden een oproep voor ideeën en om te helpen bij de nieuwe website. We kregen daarop een aantal goede suggesties die we bij de uitwerking kunnen gebruiken. Ook een paar discussiepunten. Willen we rubrieken als "Wie is wie" met foto's van bestuursleden en coördinatoren nog wel terugzien op de nieuwe website, is dat niet uit de tijd? Ons standpunt is dat we deze rubriek willen handhaven.

Vernieuwing in eigen beheer

Vorige keer hebben we ook gemeld dat via Stichting de Hoeksche Waardse Uitdaging –de spin in het web die het verenigingsleven met gesloten beurs bindt aan het lokale bedrijfsleven- een bedrijf hadden gevonden dat ons daarbij wilde helpen en het technisch beheer wil doen.

Maar na uitgebreid overleg hebben we toch afgezien van deze samenwerking omdat wensen en mogelijkheden toch onvoldoende bij elkaar aansloten. We hebben nu in eigen gelederen enkele mensen gevonden die in eigen beheer een nieuwe website willen opzetten. Dit met behulp van een wereldwijd gehanteerd gebruiksvriendelijk programma, waarvan het technisch beheer zo nodig ook makkelijk kan worden uitbesteed.

Hulp welkom

Dit is een hele klus waar de nodige tijd mee gemoeid is. Onder andere voor het overzetten van info van de oude naar de nieuwe website. Daar kunnen we nog wel handjes voor gebruiken, dus als je het leuk vindt aan deze klus mee te werken, meld je dan aan bij webredactie@hwl.nl

Werkgroepscoördinatoren: teksten actualiseren svp

Op de nieuwe website is het ook geen overbodige luxe om informatie van diverse werkgroepen op de huidige hwl.nl te actualiseren. voordat het op de nieuwe website wordt geplaatst.

Daarom nogmaals oproep aan de werkgroepscoördinatoren om hun teksten op hwl.nl te actualiseren en de nieuwe tekst toe te zenden aan de webredactie.

Natuurvriendelijke oevers: mislukking!

Joost Kievit (persbericht)

Water Natuurlijk en de fractie Natuur zetten vraagtekens bij de aankondiging dat langs het Piershilsegat in de Hoeksche Waard natuurvriendelijke oevers zijn aangelegd. Schriftelijke vragen brachten duidelijkheid. Het blijken helemaal geen natuurvriendelijke oevers. Het waterschap Hollandse Delta bleek niet bij machte om hiervoor de noodzakelijke grond te verwerven. Water Natuurlijk en de fractie Natuur komen met een advies voor de toekomst.

Natuurvriendelijke oevers

Het watersysteem is, naast een systeem voor de aan- en afvoer van water, vooral ook een biologisch systeem. Waterleven in de vorm van planten en dieren is cruciaal voor de kwaliteit van het water en daar onlosmakelijk mee verbonden. De inrichting van het watersysteem is bepalend voor een gevarieerd waterleven.

Natuurvriendelijke oevers zijn onderdeel van een goede inrichting van het systeem. Oevers die heel geleidelijk uit het water oplopen naar het droge. Op deze flauw hellende oevers kunnen allerlei planten en dieren die natte en vochtige omstandigheden nodig hebben leven. Het is ook belangrijk voor dieren die een deel van hun leven in het water doorbrengen, zoals bijvoorbeeld libellen.

Aanleggen van natuurvriendelijke oevers betekent dus de taluds flauwer maken. Bij het Piershilsegat is het tegenovergestelde gedaan. Op plekken waar geen grond aangekocht kon worden, is het talud steiler gemaakt om onder water toch wat verbeteringen aan te brengen voor onder andere vissen. Waar wel grond gekocht is, zijn ook steile oevers gemaakt.

Grondpositie

Voor een goed watersysteem is ruimte nodig. Dat geldt voor de kwaliteit van

het water, maar evenzeer voor de opvang van extreme buien. Hiervoor moet het waterschap grond kopen. Meestal van boeren. Dat is een probleem en het speelt al decennia. Grondeigenaren willen niet verkopen of vragen een extreem hoge prijs. Het lukt het waterschap tot nu toe niet om dit probleem op te lossen.

Bij het Piershilsegat is er nu, na ongeveer 10 jaar vertraging, wel een project uitgevoerd, maar zeer marginaal. Er zijn geen natuurvriendelijke oevers aangelegd en dat is nadelig voor de capaciteit en de kwaliteit van het systeem. Het probleem speelt overal in het gebied van het Waterschap Hollandse Delta. Verbetering van het watersysteem loopt grote vertraging op en kan niet goed worden uitgevoerd. De steeds extremere weersomstandighe-

verwerven. Hierbij koopt het waterschap grond op wanneer die wordt aangeboden. Deze grond wordt vervolgens verhuurd voor agrarisch gebruik. Op het moment dat grond nodig is voor het watersysteem kun je het gebruiken als het op de goede plek ligt. Is dat niet zo dan kun je de grond gebruiken als ruilmiddel om transacties met grondeigenaren te versoepelen.

Verder wordt geadviseerd om het instrument van onteigening te onderzoeken. Het watersysteem betreft een algemeen belang en dat gaat in het uiterste geval boven het privébelang van een grondeigenaar.

Ruigte: vooroordeel

Bij het Piershilsegat zou 3,3 km natuurvriendelijke oever aangelegd worden. Dat is niet gebeurd. Over een lengte van 1 km had het wel gekund, omdat daar grond gekocht kon worden. Dat is niet gedaan, omdat de aanliggende akkers last zouden hebben van ruigtekruiden die op een natuurvriendelijke oever groeien. Dat is een misvatting. Bij een goed beheer van maaien en afvoeren van maaisel ontstaat bloemrijk grasland. De kruiden die daar groeien komen niet op een akker voor en veroorzaken geen overlast. De ruigte ontstaat door het beheer zoals dat nu gedaan wordt. Door maaien met de klepelmaaier en het maaisel laten liggen, ontstaan omstandigheden die gunstig zijn voor ruigte en het is slecht voor biodiversiteit.

Water Natuurlijk en de fractie Natuur adviseren om in de toekomst bij een dergelijk een gedegen ecologisch advies in te winnen en het beheer aan te passen en meer te richten op biodiversiteit. Dat is voor iedereen en alles beter.

We hopen op verbetering en blijven hieraan bijdragen.

Nadere informatie:

Joost Kievit, tel. 0786731522.

email kievitjoost@gmail.com

[hollandse-delta.wn|nieuws\(waternatuurlijk.nl\)](http://hollandse-delta.wn|nieuws(waternatuurlijk.nl))

(antwoord op vragen en advies)

den en de slechte waterkwaliteit vragen om een oplossing.

Water Natuurlijk en de fractie Natuur adviseren om een grondpositie te

Joops PRIKBORD

*Bedankt voor alles,
Henk!*

*Voor de meest recente
informatie kijken op
www.hwl.nl*

*deadline kopij inleveren!
30 april (zomernummer)
Verwachte uitgifte rond
1 juni*

Houd vol, juist nu!

Ja..! Noteert U even..!

TAPIJT- & MEUBILAIR REINIGING

ALLES VLOT WEER SPIC & SPAN

Reiniging van tapijt en karpetten, schoonmaak van stoelen, gordijnen, enz.
Ook verhuur van schoonmaakmachines!

Mobiele Stoomcleaning M.K. Tuk

Walewegje 28 - 3291 AW - Strijen

tel 078-674 2850 / 06-511 80 985

mennotuk49@gmail.com

Kerkstraat 2, 3291 AL Strijen
www.siemwoningstoffering.nl
info@siemwoningstoffering.nl
0619346085

Voor alle facetten van veiligheid en dienstverlening
ten behoeve van ondernemers op bedrijventerreinen.

www.parktrust.nl

De Hoekse Bijenkorf

**puur natuurlijke honing
uit eigen streek
koud geslingerd**

- In- en verkoop van honing
- Keurmeester
- Specialist bijenproducten
- Verhuur bijenvolken voor bestuiving

- Streek- en puurmarkten
- Verkoop van pro polis producten
- Certificaat erkend streekproduct
- Workshops
- Zwermverwijdering

Imker **FLIP WOLS** info@dehoeksebijenkorf.nl

06-21818946 Nassaulaan 140 3297BJ Puttershoek

www.dehoeksebijenkorf.nl/

QUADRAAT
QUALITY PRINTING

- Huisstijl
- Promotie
- Verpakkingen
- Presentatie, displays
- Signing
- Stickers, labels
- Direct mail
- Buitenreclame
- Bedrijfs- en winkelinrichting
- Specials op hout, metaal, kunststof

WWW.QUADRAAT.NL

Jan van der Meijdenstraat 25 | 3261 LZ Oud-Beijerland | t 0186 61 72 33 | e info@quadraat.nl

Let op: onderstaande activiteiten zijn i.v.m. de afgekondigde coronamaatregelen onder voorbehoud. Het is nog niet zeker of alle excursies kunnen doorgaan.

Aanmelden is verplicht in verband met het maximaal toegestane deelnemers.

Voor actuele informatie: zie HWL website en Het Kompas.

Zaterdag 10 april Ontdek de Heemtuin en de Hervormde Kerk in Piershil

14.00-16.00 uur

Hervormde kerk, Voorstraat 24, 3265 BV Piershil

Aanmelden via excursies@hwl.nl

Zondag 18 april Wandel- en vogelexcursie in het Oudeland van Strijen

11.00-13.00 uur

Parkeerterrein verzorgingshuis "Grote Weide", Grote Weel 1, 3291 DA Strijen

Aanmelden via excursies@hwl.nl

Kijk voor meer en meest recente informatie op www.hwl.nl

Kosten standaard excursie: leden € 3,00, niet leden € 5,00

Kinderen tot en met 12 jaar € 2,00

Geplande cursussen

Let op: onderstaande activiteiten zijn i.v.m. afgekondigde coronamaatregelen onder voorbehoud. Aanmelden verplicht via cursussen@hwl.nl in verband met maximaal toegestane deelnemers.

Woensdag 10 en 24 maart Planten in de lente

19.30-21.30 uur

NLC, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp

Door: Elza van Dorsser-Benne

Zaterdag 27 maart Gevolgd door excursie (plaats nog nader te bepalen)

14.00-16.00 uur

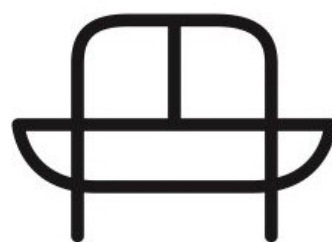
Kosten HWL/niet-HWL € 9,00 / € 15,00

Aanmelden via cursussen@hwl.nl

Foto: Leontine van der Stouw

HW
werkt!
Werk voor iedereen

DOMINIKQ
MEUBELSTOFFEERDERIJ

Ostdijk 187 - 3261 KE - OUD-BEIJERLAND
0186 - 621 430 - www.dominikq.nl

Spreek online af bij kapsalon **Capili** en kies je eigen korting

Kijk op www.Capili.nl

X Capili

hart
voor **REGELEN**

Deze zomer genieten van een
opgeruimde schuur, garage,
zolder of caravan?

Laat mij het regelen!

Tel: 06 13193313
Mail: m.denboer@hartvoorregelen.nl

Neem nú een
abonnement

Dichtbij
af te halen

Mét verrassende
recepten!

Welkom bij de boer!

Kijk op onze site
voor het actuele
programma.

Geniet wekelijks van biologische groenten, fruit,
aardappelen en speltpasta van boerderij Landzicht.

Landzicht biologisch
groentenabonnement.nl
Boerderij Landzicht
Mees en Ageeth Visser
Broekseweg 2a, 3291 LA Strijen
info@groentenabonnement.nl
www.groentenabonnement.nl

waardzegger

Kies voor biodiversiteit in úw Hoeksche Waard!